



Slovenska zamejska skavska organizacija

Metodološki pravilnik SZSO za vejo izvidnikov in vodnic

November 2023

Kazalo

Kazalo.....	2
1. Izvidništvo	4
1.1. Metodološka sredstva (glej splošni metodološki pravilnik SZSO)	4
1.1.1. Obljuba	4
1.1.2. Molitev IV	4
1.1.3. Zakoni	4
1.1.4. Geslo in pozdrav	5
1.1.5. Simboli	5
1.1.6. Igra	5
1.1.7. Skupnost in življenje v skupnosti	6
2. Osebno napredovanje – steza	7
2.1. Obljuba	8
2.2. Etape.....	8
2.2.1. Cilji	8
2.3. Odkrivanje (1. etapa)	9
2.3.1. Osebna specializacija	9
2.4. Usposabljanje (2. etapa)	10
2.4.1. Veščine.....	10
2.5. Odgovornost (3. etapa)	12
2.6. Predaja etape in značke.....	12
2.7. Vloga skupnosti pri osebni napredovanju.....	12
2.8. Vključitev v četo.....	13
3. Življenje v skupnosti	14
3.1. Vod.....	14
3.2. Četa.....	15
3.2.1. Svet vodnikov.....	15
3.2.2. Svet čete	16
3.3. Višji vod.....	16
4. Podvig	17
4.1. Izhodi	18
5. Osebne specializacije.....	19
5.1. Osebna specializacija	19
5.2. Veščine.....	19
6. Specializacije voda	20

6.1.	Misija	20
7.	Svet čete	21
8.	Duhovnost	21
9.	Tabor.....	22
9.1.	Hike.....	22
9.2.	Raid.....	22
10.	Vloga voditelja	23
10.1.	Četovodja.....	23
10.2.	Voditelji v četi	23
10.3.	Cerkveni asistent	23
10.4.	Roverji in popotnice na služenju	23

1. Izvidništvo

Veja izvidnikov in vodnic (v nadaljevanju tudi IV) je namenjena fantom in dekletom od 11. do 16. leta starosti. Njen cilj je mladostniku pomagati pri vzpostavitvi trdne identitete, ki mu omogoča vstop v odnose z drugimi. Fantje in dekleta so zbrani v vode, ločene po spolu. Več vodov tvori četo.

Izvidniki in vodnice skavtski duh in rast v veri doživljajo v duhu **pustolovščine**, ki utrjuje in osmišlja življenje v četi. Spodbuja jih, da so aktivni in protagonisti izkušenj, ki jih doživljajo. Pustolovščina pomeni odkrivanje sveta in pridobivanje znanja, mlade spodbuja k temu, da se preizkusijo s svetom in bližnjimi.

Izvidniki in vodnice doživljajo pustolovščino tudi kot sredstvo za osebno rast, saj skozi izkušnjo nadgrajujejo znanje, ki so ga pridobili v otroštvu.

1.1. Metodološka sredstva (glej splošni metodološki pravilnik SZSO)

1.1.1. Obljuba

»Pri svoji časti obljubljam, da bom z božjo pomočjo vestno služil Bogu in domovini, pomagal svojemu bližnjemu in spolnjeval skavtske zakone.«

»Pri svoji časti obljubljam, da bom z božjo pomočjo vestno služila Bogu in domovini, pomagala svojemu bližnjemu in spolnjevala skavtske zakone.«

1.1.2. Molitev IV

»Gospod Jezus daj, da bo moja vest prema kot visoka smreka, ki se dviga proti nebu; da bo moja velikodušnost kot studenec, ki vedno daje in se nikdar ne izčrpa; da bo moja duša kristalno čista kot potoki, ki jih rode brezmadežni snegovi; da bo moja volja kot granit, ki se ne okrši; da bo imela moja mladost po vseh gorskih stezah Tebe za druga svoje neprestane poti navzgor; da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem. In ta ko bodi vedno.«

1.1.3. Zakoni

1. Skavt si šteje v čast, da si pridobi zaupanje.
Skavtinja si šteje v čast, da si pridobi zaupanje.
2. Skavt je zvest Bogu in domovini.
Skavtinja je zvesta Bogu in domovini.
3. Skavt pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo.
Skavtinja pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo.
4. Skavt je prijatelj vsakomur in vsem skavtinjam in skavtom brat.
Skavtinja je prijateljica vsakomur in vsem skavtinjam in skavtom sestra.
5. Skavt je plemenit.
Skavtinja je plemenita.
6. Skavt spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
Skavtinja spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
7. Skavt uboga svoje starše in predstojnike ter vestno opravlja svoje dolžnosti.
Skavtinja uboga svoje starše in predstojnike ter vestno opravlja svoje dolžnosti.
8. Skavt je vztrajen in pogumen v težavah.
Skavtinja je vztrajna in pogumna v težavah.
9. Skavt je delaven in varčen.
Skavtinja je delavna in varčna.
10. Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih.
Skavtinja je čista v mislih, besedah in dejanjih.

Zakone je treba živeti kot povezavo z vrednotami, ki združujejo vse skavte. Zakoni skozi čas nudijo izvidniku in vodnici vodilo na poti osebnega napredovanja. Spoštovanje zakonov je treba v veji IV še posebej poudarjati, saj je najstništvo obdobje začetka razvoja moralne vesti.

Da ne bi varovanci doživljali zakonov kot oddaljenih od vsakdanjega življenja, imajo voditelji dolžnost, da jih postavijo za referenčno točko na poti vsakega izvidnika in vodnice tako, da mu s tem pomagajo živeti zakone kot spodbudo in razlog za zaupanje v lastne sposobnosti za izboljšanje samega sebe.

1.1.4. Geslo in pozdrav

»Bodi pripravljen.« »Vedno pripravljen.«

»Bodi pripravljena.« »Vedno pripravljena.«

Geslo izvidnikov in vodnic je »Bodi pripravljen«. Pomembna je uporaba gesla pedagoško v evangelijskem smislu, ki spominja na pripravljenost za pomoč drugim.

Skavtski pozdrav spominja izvidnika in vodnico na tri točke obljube in tri skavtske kreposti (odkritosrčnost, požrtvovalnost, čistost). Tega se izvede z desno roko: palec prekrije mezinca kot simbol, da večji ščiti manjšega, druge tri prste pa se skupaj raztegne. Skavtski pozdrav se izvaja v višini obraza, komolec je pokrčen.

1.1.5. Simboli

Ruta je simbol obljube in pripadnosti stegu. Izvidnik ali vodnica dobi ruto ob obljubi in ga zato vsakodnevno opominja na obljubo, ki jo je kot skavt dal. Je pomemben simbol, zato je treba z njo ravnati spoštljivo. Rute ne mečemo in je ne puščamo na tleh. Na ruti imamo **rožni venec**, ki je simbol naše vere, in po želji še nekaj spominov na skavtske dejavnosti. Drugi okraski na ruto ne spadajo.

Zastava je simbol Slovenske zamejske skavtske organizacije – SZSO in predstavlja tudi ostale skavte in skavtinje, ki v tistem trenutku niso prisotni. Ob obljubi vsi skavti in skavtinje položijo svojo levo roko in pri tem postanejo skavti.

Kroj sestavlja pri SZSO srajca svetlomoder barv in temnomoder hlače. V neformalnih trenutkih se nad krojem lahko nosi temnomoder pulover. Urejen kroj predvideva tudi pravilno zašite značke (SZSO, steg) in trakce voda.

Sveti Jurij je zavetnik veje izvidnikov in vodnic in skavtov nasploh. Svetnika, ki je bil za časa življenja vitez, se skavti vsako leto spomnimo z jurjevanjem, ki poteka v času, ko sveti Jurij goduje, torej okrog 23. aprila.

Zelena barva je barva veje izvidnikov in vodnic. Predstavlja pustolovščino in življenje v naravi, ki sta temelja izvidništva.

1.1.6. Igra

Igra je ključni element pustolovščine. Vključuje fante, dekleta in voditelje, s čimer spodbuja sodelovanje, bratstvo, zdravo tekmovalnost, učenje skozi izkušnjo, dejavnosti v duhu veselja, zaupanja in pravičnosti do drugih in do samega sebe. Udeležence spodbuja, da razvijajo svoje sposobnosti, pokažejo svoje potenciale, in uči, da se lahko skozi skavtizem premosti težave tudi v vsakdanjem življenju.

Vse to se še posebej pokaže pri **velikih igrah**, pri katerih ima vsak fant ali dekle priložnost, da nastopi v glavni vlogi z vsem svojim znanjem in sposobnostmi, ne da bi pri tem pozabil na ekipni duh, sodelovanje in združevanje moči. Velika igra mora biti prilagojena skupini najstnikov, kateri je namenjena, njihovim značilnostim in potrebam.

Voditelj se v igro vključuje z izvidniki in vodnicami, da daje pri tem zgled.

1.1.7. Skupnost in življenje v skupnosti

Življenje v skupnosti se v veji IV kaže v prvi vrsti kot življenje v vodu in posledično v četi. Starejši člani doživljajo skupnost tudi v višjem vodu, vodniki pa v svetu vodnikov.

Z življenjem v skupnosti je tesno povezano **dobro delo**. Z obljubo so izvidniki in vodnice dali besedo, da bodo vsakodnevno pomagali ljudem v vseh okoliščinah. Dobro delo omogoča vsakemu, da je na voljo vsem članom voda in čete, da mu pride v navado delati dobro ter da zadovolji potrebe tistih, ki so okoli njega s konkretnimi dejanji.

2. Osebno napredovanje – steza

Steza, po kateri hodi izvidnik oziroma vodnica, je za vsakega posameznika različna. Skavtizem je namreč nekaj, česar ne moremo meriti s črtalom, opazovati in spodbujati moramo napredek glede na posameznikove sposobnosti. Obveznosti in cilji, ki si jih posameznik postavlja, morajo biti zato prilagojeni, da bo lahko vsak pokazal čim več, kar lahko.

Izvidniki in vodnice v četi živijo pustolovščino. V ospredju mora biti zavedanje, da so v četi tako IV, ki so komaj prestopili iz veje volčičev in volkuljic, kot tisti, ki iz čete odhajajo v vejo roverjev in popotnic. Tako enim kot drugim je treba posvetiti posebno pozornost in jih spremljati pri prehodu.

Življenje v veji IV se začne s **sprejemom v četo** in v vod. Pri tem se začne **spoznavanje**. Sledi **obljuba**: posameznik obljubi, ko se za to čuti pripravljen oziroma ko se mu zdi, da se je spoznal že dovolj in da lahko vstopi v skavtsko družino. Skavtizem nima sprejemnih izpitov, zato se pred obljubo ne izvaja skavtskega izpita. Priprava na obljubo zaobjema to, da se novinec nauči molitev, obljubo, zakone in obred obljuje. Pri tem spoznava skavtske veščine in se v eno bolj poglobi. Ostalo znanje usvaja sproti, v sklopu podvigov.

Odgovornost za vzgojno in pedagoško rast vsakega fanta in dekleta ima vodstvo čete. Pomembno pa je upoštevati, da je fant oziroma dekle **protagonist** in odgovoren za svojo pot. Vodstvo opazuje posameznika in ga spremlja, da lahko sam izpolnjuje svoje cilje in raste. Proces sprememb se doseže z opredelitvijo **konkretnih ciljev**, povezanih z izkušnjami. Cilji morajo biti taki, da jih celotna skupnost lahko razume in preveri.

Osebno napredovanje, ki ga znotraj čete doživlja vsak izvidnik in vodnica, poteka v treh fazah, ki jim pravimo **etape**:

- odkrivanje;
- usposabljanje;
- odgovornost.

Vsebine skavtizma se v četi razvija skozi štiri BP-jeve točke:

- vzgoja značaja;
- zdravje in telesna moč;
- ročna spretnost;
- duhovnost in pomoč bližnjemu.

Temeljne vsebine so:

- odkritje Boga in skavtskega duha;
- družbena, narodnostna in državljanska vzgoja;
- življenje na odprtem in narava;
- opazovanje in izvajanje;
- ročne spretnosti;
- zdravje in telesna dejavnost;
- izražanje.

2.1. Obljuba

Obljuba v veji IV je »prava skavtska obljuba«, racionalna izbira skavtizma, skavtskih zakonov, s katero se sprejme člana v veliko skavtsko družino, zato mora biti jasno, da je nadgradnja obljube v veji VV. Posameznik lahko **zaprosi za obljubo**, ko je dopolnil 11 let ali ko obiskuje prvi razred nižje srednje šole.

Novinec se mora na obljubo temeljito pripraviti s pomočjo **podvodnika** in voditelja. Tudi v tem nastopi IV kot posameznik, kot oseba, ki se odloči za obljubo in zanjo zaprosi s podvodnikom, ko je pripravljen. Podvodnik mora s pomočjo voditelja **preveriti osnovno znanje** (zakone, obljubo, obred obljube, molitev in Skavtsko pesem). Poleg tega lahko četovodja postavi novincu nekaj vprašanj iz do takrat obravnavanih tem.

Obljube potekajo po enotah na prvem svetu čete, potem ko je IV zaprosil za obljubo in je njegovo osnovno znanje preverjeno. Na obljubi so lahko kot zunanji opazovalci prisotni tudi starši, vendar morajo spoštovati slovesnost obreda. Obljuba po enotah je lahko priložnost, da vsi člani enote obnovijo svojo obljubo in ponovijo skavtske zakone.

Prizadevni IV naj bi obljubili že po nekaj mesecih, medtem ko imajo ostali načeloma čas do poletnih taborov, na taboru pa le v izjemnih primerih. Podvodnik ima zelo važno vlogo spodbujanja in uvajanja novincev v skavtsko življenje in v življenje v četi.

Slovesnost, ki poteka v skladu z različnimi tradicijami, mora dokazati, da na postane tako IV del velike skavtske družine. Četa je prisotna kot priča, in se zaveže, da bo pomagala novemu izvidniku ali novi vodnici, da se obljube drži. Obred mora imeti jasen pomen, bodisi z besedami kot tudi z gestami in ustreznimi simboli.

Kot priprava na obljubo se lahko na sestanku ali večer pred obljubo izvede tudi bdenje – **vitezovanje** (primer obreda v prilogi), ki dodatno podčrta svečanost in pomembnost dogodka.

2.2. Etape

Izvidniki hodijo po stezi osebnega napredovanja s pomočjo obvez:

- vsak izvidnik si pred skupnostjo čete (svetom čete) zada eno ali več nalog;
- naloge opravi s pomočjo skupnosti (voda, čete), ki ga ob tem podpira;
- med svetom čete preveri, če je nalogo opravil.

To se konkretno kaže v:

- dveh korakih: obveze in cilji;
- v določenem časovnem okviru in treh etapah;
- v trenutkih preverjanja v skupnosti.

Da so obveze, ki si jih IV zada, učinkovite za doseganje njegovih ciljev na poti, morajo biti konkretne, preverljive, časovno omejene in usmerjene k osvojitvi etape. Te obveze posameznik opravlja v sklopu podvigov, osebnih specializacij, dobrih del ali drugih konkretnih situacij v četi ali tudi izven nje.

2.2.1. Cilji

Cilji začrtajo smer, v katero IV vriše obveze, da osvoji etapo. IV jih določi s pomočjo voditeljev na podlagi analize svoje sedanje situacije v primerjavi z obvezami, ki jih predvideva etapa. Cilji morajo biti zahtevni, a vedno v sorazmerju s sposobnostmi posameznika, vezani na vsakdanje življenje IV, preverljivi in časovno dovolj obsežni. Da jih bo IV znal sam uvideti in začrtati, morajo biti postopno uvedeni na stezo, in sicer takrat, ko bo IV za to pripravljen. Do takrat bo IV znano le, da hodi po stezi s pomočjo nalog, ki si jih sam zada v okviru treh etap. Tudi časovno trajanje ciljev je prilagodljivo glede na osebno rast: s časom so bolj zahtevni.

Da ohranja IV rast na vseh področjih, je priporočljivo, da je kakšen cilj vezan tudi na življenje izven čete (družina, šola...). Cilje preverjamo v skupnosti, predvsem v vodu, ampak tudi v četi.

Tudi pot osebne vere je vključena v osebno napredovanje, torej v vse tri etape. Osebno napredovanje ni avtomatično povezano z leti življenja v četi, ampak je individualno in odvisno od vsakega posameznika. Da je za IV lažje razumeti, kaj so etape, ima vsaka svoj simbol (značko), ki ga IV zašije na kroj ob začetku hoje po poti tiste etape. Ob priznanju sveta čete, da je IV dosegel cilje, ki si jih je zadal za doseganje določene etape, začne IV pot naslednje. Vsak tak dosežek je svečan trenutek, ki ga z uradnim obredom ovrednotimo in poudarimo pomen ohranjanja obljube.

2.3. Odkrivanje (1. etapa)

- Sprejem v vod in v četo;
- Funkcija v vodu;
- Spoznavanje voda, delovanja čete, SZSO ...;
- Obljuba;
- Osebna specializacija (začetek).

Dekle ali fant, ki vstopi v četo, je novinec. Vstopi v skupino, v kateri je najmlajši in se mora naučiti novih pravil. V vodu takoj dobi svojo funkcijo, kar pomeni, da prevzame zadolžitve, ki jih ne more opraviti nihče drug. Mnogi člani njegovega voda so starejši in bolj izkušeni, ampak mu vseeno zaupajo, da jih ne bo pustil na cedilu.

Še posebej pazi nanj podvodnik. Pomaga mu opravljati njegove zadolžitve in ga uči tisto, kar mora znati vsak skavt. Pri tem ga pripravlja na obljubo, saj je pred takim pomembnim dogodkom, ki bo otroka zaznamoval za življenje, potrebno, da dobro spozna svet, v katerega vstopa - natančno ve, kaj pomenijo skavtski zakoni, nauči se obljubo in molitev.

Steza osebnega napredovanja se torej začne, ko novinec vstopi v četo in je zato prva etapa vezana predvsem na odkrivanje življenja v četi, pravil, ki so zapisana v zakonih in geslu čete. Ko je pripravljen (okvirno v roku 2-3 mesecev) se obveže, da jih bo tudi sam spoštoval obljubo.

V vsaki etapi se skriva delček drugih etap:

- odkrivanje – spoznavanje vseh novih elementov v novem okolju;
- usposabljanje – IV se postopoma nauči bolj enostavnih stvari, ki so potrebne pri delovanju voda;
- odgovornost – sprejemanje pravil in izrekanje obljube

Po obljubi je IV motiviran, da se dodatno vključi v življenje čete, da še globlje spozna pustolovščino in da dodatno prevzame določene naloge v vodu ali med podvigom (odkrivanje). Ob tem si želi doseči določena znanja, ki bi lahko bila uporabna v vodu, ki ga podrobneje zanimajo ali da z njimi nadgradi znanje, ki ga prinaša iz krdela (usposabljanje). Zaveda se, da je pomembno začeti odkrivati svoje talente in dokončati zadolžitve, ki si jih je izbral, tudi tako, da sam išče priložnosti, ko jih lahko izpolni (odgovornost).

Za izpolnitev te etape je voditelju na voljo več pripomočkov, s katerimi lahko spodbuja in pomaga varovancem: življenje v vodu in v četi, zavzemanje odgovornosti v sklopu podviga voda, osvojitve osebne specializacije ali specializacije voda. Etapa nima specifičnega trajanja, ampak velja, da traja približno leto/leto in pol.

2.3.1. Osebna specializacija

Specializacije nudijo IV možnost, da raziščejo svoje talente, razširijo spekter svojega znanja in potrdijo svoje spretnosti. Vsakemu posamezniku lahko voditelji predlagajo določene specializacije, ki mu pomagajo pri

raziskovanju njemu še neznanih področij. Zato je pomembno, da najdejo specializacije prostor med različnimi aktivnostmi, da IV še bolje spoznajo različne vidike življenja v četi. Z osvajanjem specializacij postane IV jasno, da mora vsak sam skrbeti za to, da postane čim bolj sposoben in posledično uporaben ostalim: vsak IV ima torej drugačno pot, a v luči enotnega osebnega napredovanja. Specializacije so lahko tudi obveze, ki si jih IV začrta na svoji poti - postanejo bistven element na poti proti etapi odgovornosti.

Glej poglavje 5.1 Osebne specializacije.

2.4. Usposabljanje (2. etapa)

- Veščina;
- Pomembnejša funkcija v vodu (podvig, specializacija) in četi;
- Mentorstvo pri osebni specializaciji.

Etapa usposabljanja je trenutek, ko fant ali dekle vedno bolj izraža svojo osebnost in se postopoma zaveda, katere stvari ga navdušujejo. S časom vse bolj čuti potrebo po prevzemanju odgovornosti, po uspehu in išče svojo vlogo, varnost, spoštovanje in zaupanje v četi. V tem obdobju mora izvidnik imeti možnost, da:

- poskusi samostojnost, zaupanje in soodgovornost tako, da se prevzame pomembnejšo funkcijo v vodu ali postane vodja podviga;
- razvije sposobnosti za opazovanje in presojo ter postane večč v tehnično-organizacijskih sposobnostih, ki omogočajo praktične odločitve v različnih situacijah (oreinteering, izhod voda, podvig voda itd.);
- se prepozna kot važen del narave, jo spozna, razume in vzljubi; nauči se novih stvari o sebi s pogledom z drugih perspektiv;
- zave se pomembnosti poznavanja nekaterih realnosti sveta v katerem živimo, da bi bolje razumel druge.

Etapa usposabljanja skozi ostale tri etape poteka kot:

- odkrivanje: poglobitev talentov in znanja, ki so jih do takrat razvili, in v osvojitve veščin;
- usposabljanje: začrtanje osebne poti do osvojitve veščine, naučiti se deliti osvojeno znanje;
- odgovornost: postaviti se na razpolago ostalim v četi ali vodu, npr. kot mentor za specializacije.

Zelo pomemben oprijem, ki ga imajo voditelji na razpolago, da pripeljejo IV čez to etapo, so veščine, specializacije voda in ostale aktivne funkcije, ki jih lahko IV zavzame v življenju v četi.

V času etape usposabljanja navadno dobi posameznik **skavtsko ime**, ki je sestavljeno iz pridevnika, ki posameznika ponazarja, in imena voda, kateremu posameznik pripada.

2.4.1. Veščine

Med odraščanjem IV pridobijo veščino, ki jo načrtujejo s pomočjo voditeljev in učitelja veščine. Ta pot omogoči IV, da pridobi vedno več znanja in tako postane trdna podpora za mlajše ter istočasno zavzame bolj pomembno vlogo pri podvigih in drugih aktivnostih čete.

Pridobitev veščine zahteva:

- natančno in zrelo izbiro;
- stalno in sistematično uporabo;
- namen, da jo posameznik deli z drugimi.

Preko dela, ki je zavestno izbrano in sistematično opravljeno, imajo fantje in dekleta možnost, da preizkusijo svojo stopnjo zrelosti in utrdijo svoj značaj. S tehnikami, ki jih kompetenca predvideva, ponovno odkrijejo

skavtsko življenje na višji stopnji uporabnosti. Doživijo bogastvo izkušenj, prejmejo ustrezno spodbudo za željo po aktivnosti in razširijo njihov ustvarjalni impulz.

(glej poglavje 5.2)

2.5. Odgovornost (3. etapa)

- Odgovornost;
- Pomembnejša funkcija v vodu (vodnik, podvodnik ...);
- Višji vod;
- Odhod iz čete.

Puberteta je čas spoznavanja in odkrivanja samega sebe in drugih, je pa tudi čas preizkušanja novih znanj in spretnosti, pridobljenih v okviru priprav za dokončno izbiro prihodnosti. Fantje in dekleta:

- želijo sodelovati pri upravljanju skupnosti, v katerih živijo;
- imajo potrebo po osebnem soočanju z odraslimi;
- iščejo osebno identiteto, tudi in predvsem v odkrivanju lastne spolnosti v primerjavi z drugimi;
- potrebujejo izkušnje uspeha in zadovoljstva, ki jim dajejo potrebno zaupanje za pot do samostojnosti;
- so na poti odkrivanja pomena svojega življenja s poglobitvijo lastnih izkušenj in z izzivom odločanja o pomembnih stvareh.

V tem času bodo morali fantje in dekleta ponovno odkriti in poglobiti zakone in obljubo skupaj z voditelji. Skupno poglobljanje mora biti namenjeno opozarjanju doslednosti, priložnost pogovora in pomoč za hojo proti Kristusu in ostalim bratom (odkrivanje); v duhu služenja kazati četi in vodu znanje, ki so ga pridobili do tega trenutka in tako prispevati k upravljanju čete; ohraniti svoje kompetence na takem nivoju, da so pripravljeni in zmožni v vsakem trenutku učinkovito služiti bližnjemu (usposabljanje); prevzeti odgovornost, predvsem v okviru lastne večine, med podvigom in v okolju, kjer živijo (župnija, šola, vas, mesto, itd.) ter se javiti za učitelja večine (odgovornost).

Voditelji lahko IV pomagajo doseči to etapo z različnimi prijemi, kot so npr. funkcije odgovornosti in vodenja v četi (vodnik, podvodnik, višji vod, svet vodnikov), specializacije voda, vključevanje v stezo mlajših IV. Svoje znanje in poznavanje se mora IV naučiti deliti z drugimi, ob tem pa skrbeti tudi za lasten napredek.

2.6. Predaja etape in značke

Opravljen etapo mora spremljati slovesnost, ki je odvisna od tradicije čete. Gre za obred, pri katerem se poudari dosežene mejnike in skavtsko držo posameznika, ki je etapo opravil. Ob začetku nove faze posameznik prejme tudi značko, na kateri je ustrezní simbol. Značko IV prišije na levi rokav kroja tako, da je trakci voda ne prekrijejo.

Ko fant ali dekle zaključi etapo odgovornosti, je to pomemben trenutek za četo, ki ga je treba proslaviti s posebnim obredom, ki poudarja pomen dogodka. Pred sabo pa moramo imeti dejstvo, da dosežek etape odgovornosti nikakor ne pomeni zaključka steze posameznika, ker se ta odvija še naprej v vsakodnevnem življenju in v skupnosti klana.

2.7. Vloga skupnosti pri osebnem napredovanju

Vod in četa sta strukturi, v katerih fantje in dekleta na polno doživljajo svojo pot s pomočjo bratov in sester, ki z njimi delijo pustolovščino odraščanja.

Posebno vodnik, s pomočjo voditeljev, si aktivno prizadeva za opredelitev ciljev, ki jih vsak član voda lahko doseže. Na začetku vsakega podviga ali v trenutku porazdelitve nalog bo on poskrbel, da se vsak član voda spomni svojih ciljev, da lahko postavi z njimi druge, ki so dosegljivi s to izkušnjo. Enako pozornost bo posvetil v trenutku pregleda podviga.

2.8. Vključitev v četo

Če fant ali dekle vstopi v četo, ko je njegova starost višja od običajne ob prehodu v četo, bo pravilno vstavljen v etapo, ki ustreza njegovi zrelosti. Ob tem je seveda nujno, da na kratko ob začetku opravi etapo spoznavanja, ker na tak način omogoči ostalim, da ga spoznajo in sprejmejo v četo, ter samemu sebi, da razume in spozna svet, v katerega se spušča. Ko preide na etapo, ki ustreza njegovi zrelosti, je pomembno, da so vsi cilji postavljeni sorazmerno s starostjo in da se upošteva pridobljeno znanje in veščine, potrebne za polno udeležbo v življenju voda in čete. V celoti mora biti vnesen na isto raven kot njihovi vrstniki. Cilji bodo potemtakem upravičeno zahtevni, bodisi v tehničnem smislu kakor tudi intelektualno in duhovno, da lahko ohranijo svojo izobraževalno vrednost. Ker novi član ni prešel skozi »nižje« etape, ga je treba dodatno voditi skozi »zamujene« etape, da se lahko čim prej postavi na isto raven kot njegovi vrstniki.

3. Življenje v skupnosti

Skupnost je potreba za fanta in dekle: pomaga mu doživeti samostojnost in je priložnost za stalno soočanje z drugimi. Predlog, ki ga ponujamo izvidnikom in vodnicam, je torej namenjen vsemu temu, kar jim pomaga opazovati, izbirati, izkusiti, preizkusiti. Četa, posebej pa vod, sta privilegirana kraja za izkušnje skupnosti za izvidnike in vodnice.

3.1. Vod

Vod je temeljna struktura v četi in nudi izvidnikom in vodnicam osnovne izkušnje skupnosti. Idealno ga sestavlja šest fantov ali deklet vseh starosti in istega spola. Taka zgradba omogoča izvidnikom in vodnicam, da pridobijo večjo samozavest in odprtost do drugih.

Vsak vod doživlja samostojnost s pomočjo lastnega materiala, denarja in svojega kotička. V duhu dogodivščine in igre si sam zastavlja in uresničuje podvige. Vsak posameznik ima v vodu svojo funkcijo:

- Vodnik – Je odgovoren za vod, koordinira dejavnosti in skrbi za dobro delovanje voda. Izberejo ga člani voda na podlagi odgovornosti in sposobnosti vodenja skupine, potrdijo in imenujejo pa voditelj čete. Navadno je vodnik starejši izvidnik ali vodnica, ki si je s svojim zgledom in dobrimi deli pridobil zaupanje voda in voditeljev.
- Podvodnik – Vodniku pomaga pri upravljanju voda, z njim tesno sodeluje. Skrbi za novice in jih spremlja na poti do obljuje. Novincu pomaga pri vključevanju v življenje v vodu in četi.
- Zastavonoša – Zaupana mu je zastava voda, za katero mora skrbeti. Zastavo voda redno nosi na sestanke, svete čete, prenočevanja in druge dejavnosti, saj je zastava prepoznavni znak voda. Pazi, da ni zastava nikoli na tleh. V zboru, pri molitvi in v pozdravu ima zastavonoša posebno držo.
- Blagajnik – Je odgovoren za finance voda. Spremlja vse dohodke in izdatke, pripravi predračun za nakup potrebnega materiala za podvige voda in vodi morebitna avtofinansiranja.
- Tajnik – Ureja zlato knjigo oziroma zvezek voda. Zapisuje si prisotnosti in potek sestankov. Beleži dogajanje in zapisuje spomine in anekdote z raznih dejavnosti, vse to bogati s fotografijami, članki in drugimi spominčki. Poskrbi, da je po pomembnejših dejavnostih napisan članek za Jambor.
- Gospodar – Skrbi za urejenost in vzdrževanje opreme, predvsem skrbi za skrinjo voda. Redno posodablja seznam opreme, beleži morebitne okvare in poskrbi za popravila. Orodje in druge pripomočke označi z imenom ali z barvami voda.

Poleg glavnih funkcij ima lahko še kako manjšo zadolžitev:

- Bolničar – Skrbi za škatlo s prvo pomočjo voda, preverja, da je v njej vse potrebno in da so vsa zdravila, obliži, razkužila in povoji še uporabni (preveri rok trajanja). Škatlo za prvo pomoč nosi na vse pomembnejše dejavnosti in izhode. Pozna osnove prve pomoči. Boljše je, če je v bolničar v vodu nekdo, ki je opravil ali ki namerava opraviti osebno specializacijo bolničarja.
- Duhovnež – Pripravi duhovno misel ob pomembnejših dogodkih v vodu. Na izhode in pomembnejše dejavnosti nosi molitvenik ali Sveto pismo, v katerih lahko vod dobi navdih za duhovno misel. To funkcijo naj bi opravljal kateri izmed starejših in bolj izkušenih članov voda.
- Fotograf – Dokumentira dogajanje na dejavnostih s fotografijami, ki jih deli tudi z ostalimi člani voda. Občasno katero od fotografij tudi natisne in jih da tajniku, da jih zalepi v zvezek voda.
- Kuhar – Poskrbi za nakup in pripravo hrane na sestankih in prenočevanjih ter je odgovoren za kuhanje po vodih na taboru.

Poleg tedenskega sestanka predvideva delovanje v vodu pogoste izhode (navadno na dva meseca, in če le možno, s prenočevanjem), ki nudijo priložnost, da IV doživljajo in se preizkušajo v samostojnosti.

Vodi prevzamejo imena, ki jih je predlagal BP in uporabijo ustrezne znake (trakci in zastava voda). (Našteto v prilogi »Imena in barve voda«)

Vse odločitve o dejavnostih in podvigih voda so domenjane na **svetu voda**, ki ga sestavljajo vsi člani voda. Naloga vodnika in podvodnika je, da potekajo razprave na svetu voda demokratsko in da so dokončne odločitve sprejete od vseh članov. Ob zaključku katere koli dejavnosti ali podviga svet voda preveri dosežene cilje in skavtski načina delovanja, nakar določi naslednje cilje. Trud posameznika se preveri glede na njegovo osebno pot.

3.2. Četa

Skupek vodov tvori najobsežnejšo skupnost, to je četa. Četa omogoča fantom in dekletom bogatejši prostor rasti in izmenjave, saj so v četi prisotni tudi odrasli. Da bi sledili poti vsakega izvidnika in vodnice, je potrebno, da je število članov omejeno (dobri vzgojni rezultati se bodo pokazali z ne več kot 30–32 fantov in deklet; po drugi strani pa, da se omogoči dobro ozračje pustolovščine, je za četo potrebnih vsaj dvanajst članov, ki sestavljajo dva voda). Velja pa tudi pravilo, da za dobro delovanje število čete ne sme presegati 15 IV na voditelja.

Za doseganje ciljev veje lahko ima vsaka četa svojo strukturo:

- istospolna četa (ni priporočljiva);
- vzporedna četa;
- mešana četa (običajna v SZSO).

Istospolna četa ima prednost spodbujanja pravilne spolne identifikacije fanta in dekleta, kar omogoča postopno in celovito vključevanje s soočanjem z različnimi težavami v mirnem in bratskem okolju.

Vzporedna četa poleg prednosti, ki jih ima istospolna četa, omogoča usklajevanje srečanj in sodelovanj z drugim spolom. Obe četi morata biti precej majhni (največ trije vodi v vsaki četi). Voditelji sodelujejo pri pripravi in preverjanju načrta skupnosti, ki se enači v ciljih, vendar se lahko razlikuje z načinom delovanja zaradi razlik v začetnem položaju. Voditelji skupaj pripravijo izhode in tabore in jih izvedejo skupno, ko je to domenjano, čeprav redno sledijo lastni skupini pri ločenih dejavnostih najstnikov. Svet čete poteka ločeno, razen ko sta četi imeli skupno dejavnost. Dejavnosti višjega voda lahko potekajo skupno, treba pa jih je izvesti tudi ločeno.

Mešana četa, sestavljena iz moških in ženskih vodov, ponuja prednost večje kontinuitete srečanja in sodelovanja med fanti in dekleti, ki pripadajo isti skupnosti. To izbira naj podpirajo vzgojni in ne organizacijski razlogi. Kljub temu pa je treba zagotoviti ločene trenutke, ki spodbujajo identifikacijo z lastnim spolom. Dejavnost voda nosi večjo prednost, da se pridobi bistvene trenutke spolne homogenosti. Vodstvo enote je zaupano četovodji moškega in četovodji ženskega spola, ki sta končala proces usposabljanja.

3.2.1. Svet vodnikov

Svet vodnikov je privilegirani kraj, v katerem vodniki doživljajo soupravljanje čete. Svet vodnikov sestavljajo vodniki, četovodje in duhovni pomočnik (v kolikor je to možno) ter občasno podvodniki. Po potrebi se lahko svetu vodnikov pridružijo tudi drugi pomočniki, vendar je treba ob tem upoštevati, da številčno razmerje ne bi vplivalo na odločitve fantov in deklet.

Svet vodnikov se sestaja redno, da načrtuje in upravlja življenje čete. Je pristojen za nenehno ocenjevanje razmer in potreb čete, vzpostavlja program dejavnosti, razvija in predlaga pobude, pripravlja svet čete in zagotavlja skladnost z odločitvami. To je tudi trenutek rasti za vodnike: na svetu vodnikov se namreč starejšim fantom in dekletom pomaga živeti izkušnje odgovornosti do stvari in oseb, v luči služenja, sodelovanja in solidarnosti.

3.2.2. Svet čete

Na svetu čete se zberejo vsi izvidniki in vodnice čete z voditelji. Svet čete poteka občasno, ob pomembnejših trenutkih, da preveri delovanje čete in napredovanje vsakega fanta in dekleta. Preverja tudi obnašanje in odnos v primerjavi s skavtskimi zakoni. Svet čete je tudi priložnost druženja, skupnega napredovanja, skupne dejavnosti in doživetja. Novinec lahko obljubi ob svetih čete, ki so temu namenjeni.

Na svetu čete se preverja osebno napredovanje: izvidnik ali vodnica ob tem prepozna, ali je zaključil etapo in ali je dosegel cilje, ki si jih je zastavil, tudi v luči osebne specializacije. Obenem si četa zastavlja nove cilje in določa, na kaj mora biti pozorna v naslednjem obdobju. Svet čete sprejema pomembne odločitve, kot so sprejem novincev, obljuba, osebno napredovanje.

Svet čete poteka ob prisotnosti simbolov čete, ob upoštevanju tradicije.

3.3. Višji vod

Višji vod je vzgojno okolje, ki nudi starejšim članom čete priložnost, da se soočajo s temami, ki se jih v četi navadno ne obravnava in so bolj namenjene zadoščanju njihovim potrebam na prehodu iz otroštva v mladostništvo, in se tako primerjajo z vrstniki.

Skavtski način življenja in vzdušje podviga, ki zaživi v višjem vodu, spodbuja fante in dekleta, da nastopijo in iščejo svojo novo identiteto v razmerju s samimi seboj, z vrstniki, z odraslimi in nima nobenih upravljalnih dolžnosti čete. V tem času rasti fanta in dekleta je pomembno, da voditelj poglobi dialog z njimi, da jim lahko bolje pomaga pri njihovi rasti.

Višji vod sestavljajo fantje in dekleta iz čete, ki zaradi njihove osebne zrelosti in želje kažejo, da so za vstop v višji vod pripravljeni. Izvidnika ali vodnico lahko četovodja povabi v višji vod kadarkoli med letom. Povabljeni o tem razmisli in izbere, če bi sodeloval pri dejavnostih višjega voda ali ne. Biti vodnik ali podvodnik ne igra nikakršne vloge pri procesu vstopa v višji vod, kakor tudi ne kateri koli drugi dosežek.

Višji vod izvaja dejavnosti ob različnih trenutkih in neodvisno od življenja čete. Pomembno je, da dejavnost ne sovпада z dejavnostmi čete in da obveznosti izvidnikov in vodnic v višjem vodu ne pridejo na račun obveznosti čete ali voda. V višjem vodu je dejavnost bogata z elementi metode IV (pustolovščina, življenje na odprtem, podvigi itd.) in s posebnimi elementi (razmislek, soočanje itd.), ki so primerni njihovi starosti. Za višji vod sta najbolj značilna realnost izkušenj in podvig.

Tudi v višjem vodu poteka sistematična kateheza, preko katere se člani višjega voda поблиže srečajo z Božjo besedo.

4. Podvig

Osrednje orodje, s katerim se v veji izvidnikov in vodnic razvija skavtizem, je podvig. Podvig poganja življenje v četi in omogoča doživljanje pustolovščine. Poznamo podvige voda, čete in višjega voda.

Podvigi pomagajo izvidnikom in vodnicam, da si zastavljajo cilje, da dokončajo, kar so začeli, da živijo demokracijo, da pridobijo nova znanja in spretnosti, da vplivajo na realnost z doseganjem majhnih sprememb preko zahtevnih dejanj, ki pa so prikrojena fantom in dekletom. Podvig je temelj celotnega delovanja čete, saj na njem temelji vsako srečanje in izhod voda in čete.

Vsak podvig je sestavljen iz šestih korakov:

- Zamisel;
- Svet podviga;
- Načrtovanje;
- Izvedba;
- Preverjanje;
- Praznovanje (fešta).

Vsaka faza zahteva sodelovanje in mora vključiti vse fante in dekleta, ki izvajajo podvig. Podvig mora biti izveden v določenem roku, ki ni predolg.

1. **Zamisel:** V tej fazi se porodi ideja, ki jo hočemo uresničiti. Vsi člani voda, ki se bojo ukvarjali s tem podvigom, morajo soglašati pri ideji. Vod že pred izbiro podviga beleži želje posameznikov in že opravljene (in preverjene) podvige, da si pomaga pri izbiri. Vod pri tem vzame v poštev osebno specializacijo, ki bi jo vsak posameznik rad tekom leta usvojil, in kako bi lahko del specializacije opravil v sklopu podviga.
2. **Svet podviga:** Ko si vod/četa izbere podvig, določi vodjo podviga. Vodja podviga navadno ni vodnik, pač pa tisti, ki je na določenem področju najbolj podkovana. V tej fazi se tudi določi vloge, ki jih bodo imeli posamezniki, in delovne skupine. Pri tem je treba ovrednotiti spretnosti, ki jih ima vsak član voda. Tako se v vsakem vzbuja čut odgovornosti in željo po tem, da bi soustvarjali podvig. Če ne bo imel vsak svoje vloge, bo kot običajno eden delal, vsi ostali pa gledali in s tem izgubljali motivacijo.
3. **Načrtovanje:** V tej fazi, ki traja najmanj časa, določimo, kaj je potrebno za uresničitev ideje. Cilji, tako tehnični kot osebn(ostn)i morajo biti jasno določeni in zapisani. Načrtovati pomeni znati delati v skladu z zastavljenimi cilji. Če se nam na poti do cilja postavi ovira, jo moramo znati preskočiti ali v teku dela spremeniti načrt, da se ji izognemo. Določiti si je treba jasen in konkreten cilj. Podvig mora biti časovno načrtovan, traja pa lahko različno dolgo. Pri tem moramo paziti, da se ne zavleče v nedogled, saj se tudi tako izgublja motivacija.
4. **Izvedba:** najbolj pričakovan trenutek, v katerem se vse energije stečejo za doseg zastavljenega cilja. V času izvedbe dokažemo kompetence, ki smo jih usvojili, zmožnost organizacije in samostojnost bodisi posameznikov kot skupine. Izvedbo odlikujeta pustolovski duh in poznavanje skavtskih veščin. Vsak posameznik da svoj prispevek k uresnitvi podviga.
5. **Preverjanje:** je obvezna faza podviga. Preko preverjanja vod oziroma četa še enkrat miselno prehodi pot izvajanja podviga in oceni končni rezultat, način, kako je bil dosežen, obnašanje in pristop članov voda ter vse to primerja z na začetku zastavljenimi cilji. Člani voda tako razvijajo svoj kritični čut in sčasoma znajo sami oceniti, kaj je bilo prav in kaj narobe. V tej fazi dobimo torej zavest o svojih močnih in šibkih točkah, lahko pa pride tudi do idej za nove podvige, ki jih zapišemo v zvezek voda. Preko preverjanja vod gleda to, kar je naredil, svojo zgodovino, in že projicira svoje delovanje naprej v prihodnost. Preverjanje opravi vod (če je za to pripravljen) brez voditelja. Vedno moramo

poudarjati, da ne obstajajo neuspeli podvigi, saj se iz vsakega podviga česa naučimo, če ne drugega to, katerih napak ne smemo ponoviti.

6. **Praznovanje (fešta):** je nepogrešljiv sestavni del vsakega podviga. Tudi če ne pridemo do načrtovanega rezultata, s fešto praznujemo delo, ki smo ga opravili skupaj. Praznovanje pripravimo v zdravem skavtskem načinu zabave, doživljamo jo v bratstvu in skavtskem duhu. Praznovanje priredimo tudi, če je bil podvig ocenjen kot manj uspešen: praznujemo trud, ki ga je vsak vložil.

V primeru podviga čete se sestane svet podviga, ki ga sestavljajo vsi odgovorni delovnih skupin, ki so potrebne za pripravo in izvedbo zadanega podviga. Te skupine se lahko tudi ne držijo sestave vodov. Tudi v tem primeru odgovorni za skupino ni nujno vodnik. Naloga sveta podviga je, da nadzoruje potek vseh faz in določi posameznikom vloge. Svet podviga se razide ob zaključku podviga, torej s praznovanjem.

4.1. Izhodi

Izhodi voda s prenočevanjem so bistven del skavtske metode, saj omogočajo postopno osvojitve samostojnosti in odgovornosti s strani fantov in deklet, saj gre za priložnost doživljanja skavtizma brez navzočnosti voditeljev. Morebitne težave, s katerimi se srečujejo, ne upravičujejo odpovedi ali prekinitve podviga.

Misija voda je izhod, za katerega so cilje in tehnike za njihovo doseganje določili voditelji. To predstavlja posebno priložnost za IV, da konkretno živijo duh gesla (bodi pripravljen). Namen misije je povečati stopnjo samostojnosti samega voda.

5. Osebne specializacije

5.1. Osebna specializacija

Osebna specializacija je sredstvo, s katerim lahko posameznik uri svoje sposobnosti, razvija talente, predvsem pa se preizkuša na novih področjih. Osebno specializacijo posameznik doseže, ko opravi več manjših preizkušenj, vezanih na določeno tematiko, ki si jih zastavi sam. Dobro je, če lahko posameznik lahko cilje dosega tudi tekom podvigov voda.

V sklopu osebne specializacije si izvidnik oziroma vodnica izbere mentorja (lahko starejši izvidnik ali vodnica z opravljeno veščino, klanovec na služenju, voditelj, nekdo, ki ni član čete, lahko tudi nekdo, ki ni skavt), ki skupaj z varovancem zastavi cilje in spodbuja, da so cilji v pravem časovnem roku (ne več kot 1 leto) tudi doseženi.

Specializacijo načrtuje posameznik glede na svoje sposobnosti. Če je nekdo na nekem področju dobro podkovan, si mora zastaviti veliko višje cilje kot njegov vrstnik, ki se z nečem ukvarja prvič. Osebna specializacija torej ne sme biti za vse enaka. Iz istega razloga ne obstajajo skupinske specializacije.

Novinec lahko del specializacije opravi še pred obljubo. Lahko se na začetku tudi odloči, da bo nadgradil znanje, ki ga je dobil že v sklopu specializacije v veji volčičev in volkuljic. Za starejše izvidnike in vodnice je lahko ena od preizkušenj pri doseganju osebne specializacije mentorstvo mlajšemu IV, predvsem če je na določenem področju že prejel specializacijo.

Svet čete (in predvsem voditelji) prizna dosežek specializacije posamezniku, po tem se mu podeli značko specializacije.

(glej prilogo: seznam osebnih specializacij)

5.2. Veščine

Vsak fant in dekle lahko doseže le eno veščino (ali največ dve, ki sta si sicer podobni). Zaradi teh značilnosti, je pridobitev veščine lahko konkretni primer cilja, ki bo izvidnikom in vodnicam pomagal razumeti koncept.

Za pridobitev znanja za veščino, je potrebno:

- doseči specializacije (idealno 4, najmanj 2), ki so povezane s področjem veščine;
- temeljito preučiti izbrano veščino in dokazati svoje znanje v praktičnih situacijah, prevzeti tehnično odgovornost pri dejavnostih, vezanih na področja veščine, in razumeti, da je njegovo znanje uporabno;
- deliti svoje znanje (sestanki, tečaji, delavnice, tabori ali druge dejavnosti, ki jih ponuja okolica);
- doživeti vlogo mentorja specializacije v vodu ali četi.

Ko izvidnik ali vodnica doseže veščino, se mu med svetom čete izroči ustrezno značko. Naloge za doseganje veščine morajo biti vezane na življenje v četi – npr. med podvigi. Učitelj veščine je lahko izvidnik ali vodnica, ki že ima enako ali podobno veščino, voditelj, ali zunanja odrasla oseba, ki ima znanje, ki ga veščina zahteva.

(glej prilogo: seznam veščin)

6. Specializacije voda

Doživljanje pustolovščine za daljši čas, v katerem si sledijo razni podvigi in misije, daje vodu priložnost, da doseže eno ali več specializacij. Specializacija voda je pripomoček za razvoj občutka in vrednosti poti skupne rasti v luči samostojnosti in pristojnosti. Vod pridobi specializacijo, če v skavtskem letu izvede dva podviga voda (tudi če v okviru podviga čete) in eno misijo. Naloge podviga naj stremijo k uresničevanju dejavnosti, v katerih se razvijajo s poglobljenim znanjem vse tehnike izbrane specializacije. Misija se bo osredotočila prav na te tehnike specializacije.

Vod in četovodja pošljejo odgovornemu za metodologijo IV pri DV poročilo o teh treh dejavnostih, vključno s samooceno izvajanja glede na zastavljeni cilj. Odgovorni predajo oznako specializacije voda, katerega vod postavi pod zastavo voda (na palico). Vsak vod lahko prejme le eno specializacijo, ki je veljavna za tekoče in naslednje skavtsko leto.

Specializacija se lahko prizna le še za eno dodatno leto v primeru, da vod naredi še en podvig in dokaže, da je izboljšal ali ohranil samostojnost in kompetenco na področju.

(glej prilogo: seznam specializacij voda)

6.1. Misija

Dvema uspešnima podvigoma sledi misija. Gre za podvig, ki ga vodu dodeli vodstvo čete in ki dopolnjuje vsebine, ki naj jih vod usvoji, da si pridobi specializacijo. Vodstvo čete določi tudi časovni termin, do katerega naj bo misija opravljena. Če se tudi misijo oceni kot uspešno opravljeno, se lahko vod poteguje za osvojitve specializacije voda.

7. Svet čete

Svet čete je svečani trenutek, pri katerem se zberejo izvidniki in vodnice dotične čete z vodstvom. Četa se na svetu čete zbira redno, navadno ob koncu podvigov, da preveri soudeležnost posameznikov pri dejavnostih voda in čete. Izvidniki in vodnice se ob tej priložnosti primerjajo med sabo, preverjajo življenje v skladu s skavtskimi zakoni in sprejemajo pomembne odločitve, ki se dotikajo celotne čete. V sklopu sveta čete izvidniki in vodnice prejmejo značke ob osvojeni etapi, osebni specializaciji, specializaciji voda, ... Svet čete tudi preverja dosežene cilje, ki si jih je posameznik zastavil v sklopu osebne specializacije. Svet čete poteka v skladu s tradicijo čete.

8. Duhovnost

Posameznika v obdobju izvidništva zaznamujejo velike spremembe na vseh področjih, zato je pomembno, da tudi verska vzgoja predstavi dva vidika: v prednajtistiškem obdobju zaznamuje posameznikovo vero predvsem pasivnost in navada, torej vera še ni zavestna izbira, v zgodnjem najstništvu pa se v posamezniku odpirajo številna življenjska vprašanja. Voditelji in cerkveni asistent imajo zato nalogo, da izvidnike in vodnice spremljajo pri grajenju odnosa z Jezusom in vnašanju vere v vsakdan. Vera naj bo del osebnega napredovanja posameznika, krepí pa naj se s pomočjo voda. Skavtsko življenje vere se kaže predvsem v spoznavanju Kristusovih nauk in vzpostavljanju dobrih navad, kot so zvestoba, prijateljstvo in pomoč bližnjemu.

Pomembno je, da se duhovnost povezuje s konkretnim življenjem in upošteva dejanske potrebe otrok ali mladostnikov. Orodja, preko katerih pridemo do osebnega napredovanja (etape, specializacije, preverbe, pogovor z voditelji in cerkvenim asistentom), ponujajo številne iztočnice, kako udejanjiti vero.

9. Tabor

Višek delovanja voda in celotne čete je poletni tabor. Odgovarja potrebam mladih, ki iščejo neodvisnost, pustolovščino, delitev izkušenj in znanja. Je priložnost, da se četa posveti tudi tematikam, katerim se med letom ne more globlje posvetiti. Pri pripravi programa so lahko v večji ali manjši meri soudeleženi tudi vodniki oziroma posamezni vodi.

Poletni tabor je za izvidnike in vodnice pomembna preizkušnja, saj se lahko preizkusijo v veščinah, ki so jih usvajali med letom, utrdijo odnose, okrepijo doseženo samostojnost voda, skupaj opravljajo razne naloge in se prilagajajo novemu okolju. Stik z naravo in odsotnost tehnologije ponujajo posamezniku edinstveno priložnost, da odklopi od vsakdana in se povsem preda dogajanju.

Poletni tabor v veji IV traja od deset do štirinajst dni in zaobjema različne dejavnosti, ki so deloma odvisne od tradicije čete. Izvidniki in vodnice taborijo v šotorih, navadno pa v sklopu izhodov eno ali dve noči prespijo v sosednjih vaseh ali v bivaku.

9.1. Hike

Med pomembne izkušnje, ki jih skavtska organizacija nudi fantom in dekletom na osebni poti, načeloma med etapo odgovornosti, spada hike. Gre za izhod, v sklopu katerega izvidniki in vodnice samostojno, v paru ali trojici opravijo daljšo pot, med potjo pa se posvečajo določeni tematiki. Je priložnost za odgovornost, samostojnost, sposobnost, tišino, refleksijo in molitev. Pohod omogoča pogled na prehojeno pot in poglobitev idej. Čeprav se hike doživlja v paru, mora biti dovolj prostora za osebne trenutke. Navadno ga izvajamo med poletnim taborom. Hika se v SZSO udeležijo IV v zadnjem letu izvidništva.

Odhod na hike in kasnejši povratek sta del obreda, ki je odvisen od tradicije čete. Posameznik se mora zavedati, da ga voditelji pošiljajo na pot, ker mu zaupajo in ker je pokazal, da je pripravljen na ta korak. Izvidnik in vodnica se morata pri tem zavedati, da se njun čas v veji IV izteka in da je zato hike namenjen prav razmisleku o prehojeni poti v četi. Hike navadno traja nekaj več kot 24 ur.

9.2. Raid

Podobna aktivnost hiku je raid. Namenjen je predzadnjim letnikom veje IV. V podobnem ozračju kakor pri hiku se bodo IV v večji skupini soočili s preizkušnjami, ki jim jih postavijo voditelji. V skupini bodo imeli priložnost za razmišljanje in reševanje nalog. IV se na raid odpravijo sami ali v spremstvu voditelja, odvisno od tradicije čete. Če se izvidniki in vodnice podajo na pot sami, začutijo zaupanje voditeljev v njihovo samostojnost, če pa grejo v spremstvu voditelja, imajo možnost obravnavati resnejše tematike ter se poglobiti v dejstvo, da bodo v naslednjem letu najstarejši v četi in se soočiti z odgovornostmi, ki jim hodijo naproti. Raid navadno traja nekaj več kot 24 ur.

10. Vloga voditelja

10.1. Četovodja

Četovodja je lahko le voditelj z imenovanjem. Izvidnikom in vodnicam je zgled, saj se pokaže kot odrasla oseba, ki živi v skladu s svojimi vrednotami in vrednotami skavtizma in v veselju doživlja služenje. Je oseba, na katero se lahko fantje in dekleta zanesejo.

Četovodji sta v duhu diarihije dve, moški in ženska. Četovodji s sovoditelji, cerkvenim asistentom in vodniki spremljajo osebno napredovanje in soupravljajo četo. Redno sklicuje in vodi srečanja vodstva čete.

Čeprav je četovodja tudi odgovorna oseba za delovanje čete, prepušča glavno vlogo izvidnikom in vodnicam, obenem pa jih spremlja in spodbuja pri dejavnostih in podvigih. Skrbi, da potekajo dejavnosti v skladu s potrebami enote in posameznika.

10.2. Voditelji v četi

Vodstvo čete sestavlja četovodja (po možnosti sta to dve četovodji, moški in ženska), duhovni asistent (v kolikor je to možno) in pomočniki. Pomočniki v vodstvu čete so del skupnosti voditeljev in torej delijo s četovodjo vzgojno odgovornost enote. Čeprav je v dejavnost čete vključen duhovni asistent, so za duhovnost odgovorni tudi voditelji sami. Roverji in popotnice na služenju ne spadajo med pomočnike.

Uprava čete zagotavlja udejanjanje vzgojnega načrta enote. Vzgojni načrt čete mora v prvi vrsti skrbeti za razvoj enote kot celote in vsakega izvidnika in vodnice posebej.

Voditelji pregledujejo, da poteka življenje voda in čete v pravem skavtskem duhu. Pazijo na to, da je vsak izvidnik in vodnica čimbolj ovrednoten. Način delovanja predpisuje, da ni voditelji tisti, ki odloča kaj storiti, ampak je pomoč fantom in dekletom, da doživljajo izkušnje v slogu vzgoje. Neposredna posredovanja so omejena na nujno potrebne ukrepe.

10.3. Cerkevni asistent

Cerkveni asistent je v idealnih pogojih del vodstva čete, ko pa četa ne more imeti cerkvenega asistenta, ki bi bil redno prisoten, je zaželeno, da z njim sodeluje vsaj vodstvo. Prisotnost cerkvenega asistenta bi bila nujno potrebna ob obljubah oziroma blagoslovu rut, duhovnih obnovah in na poletnem taboru.

10.4. Roverji in popotnice na služenju

Roverji in popotnice na služenju so del vodstva, a niso voditelji. So člani v formaciji, zato ne skrbijo za osebno napredovanje IV. Pomagajo pri planiranju in izvajanju dejavnosti, občasno so prisotni na sestankih vodstva. Naloga voditeljev veje je tudi ta, da poskrbijo za osebno rast roverjev in popotnic na služenju, zato jih v veji ne sme biti preveč.